

МОНГОЛ УЛС
ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГ ЭРХЛЭХ ГАЗАР

20 ²¹ он ⁰⁴ дугаар
сарын ⁰⁸-ны өдөр

Дугаар ^{ХЭГ/954}

Улаанбаатар-12
Утас: 260817
Факс: 976-11-310011

УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮН
С.БЯМБАЦОГТ ТАНАА

Асуулгын хариу хүргүүлэх тухай

Эрдэнэбүрэнгийн 90 МВт-ын усан цахилгаан станцын бүтээн байгуулалтын ажлын явц, түүнтэй холбоотойгоор авч хэрэгжүүлж байгаа арга хэмжээний талаар Монгол Улсын Ерөнхий сайдад тавьсан асуулгын хариуг Танд хүргүүлж байна.

Хүлээн авч, танилцана уу.

Хавсралт: ⁴ хуудастай.

Монгол Улсын сайд,
Засгийн газрын Хэрэг
эрхлэх газрын дарга

Ц.НЯМДОРЖ

000021505870

Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын
2021 оны 4 дугаар сарын 08-ны өдрийн
ХЭГ/954 дугаар албан бичгийн хавсралт

**УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮН С.БЯМБАЦОГТООС МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙДАД ТАВЬСАН АСУУЛГЫН ХАРИУ**

Асуулга 1. Эрдэнэбүрэнгийн усан цахилгаан станцын гүйцэтгэгчийг тодруулах ажлын явц болон хөрөнгө оруулалт, бүтээн байгуулалтыг 2021 оны хэддүгээр сард эхлүүлж, хэдэн онд ашиглалтад оруулахаар төлөвлөж байгаа талаар:

Засгийн газрын 2019 оны 03 дугаар сарын 06-ны өдрийн хуралдаанаар өгсөн чиглэлийн дагуу Эрдэнэбүрэнгийн усан цахилгаан станцын шинэчилсэн техник эдийн засгийн үндэслэл (ТЭЗҮ)-ийг БНХАУ-ын Төрийн өмчит China Water Resources Beifang Investigation Design and Research /BIDR/ компаниар гүйцэтгүүлж, Сангийн яамны 2019 оны 11 дүгээр сарын 19-ны өдрийн 10-1/7709 дугаартай албан бичгээр БНХАУ-ын талд хүргүүлсэн.

БНХАУ-ын Худалдааны яамнаас Эрдэнэбүрэнгийн усан цахилгаан станц барих төслийн техник эдийн засгийн үндэслэлд хөндлөнгийн үнэлгээ хийлгэж дууссан, техник эдийн засгийн үндэслэлийг хүлээн зөвшөөрсөн, уг төслийн гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулах тендерт оролцогчдын тоо, тавигдах шаардлагыг ирүүлэхийг Монгол Улсад суух БНХАУ-ын Элчин сайдын яамны 2020-09-04-ний өдрийн 204/2020 дугаартай албан бичгээр мэдэгдсэний дагуу Сангийн яамны 2020 оны 09 дүгээр сарын 11-ний өдрийн 10-1/5953 дугаартай албан бичгээр хариуг хүргүүлсэн.

Улмаар Монгол Улсын Сангийн яам болон БНХАУ-ын Экспорт-Импорт банк хооронд байгуулсан “Зээлийн ерөнхий хэлэлцээр”-ийн дагуу БНХАУ-ын талаас 2020 оны 11 дүгээр сарын 04-ний өдрийн 272/2020 дугаартай албан бичгээр Эрдэнэбүрэнгийн усан цахилгаан станцын төслийн гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулах тендерт дараах 3 компанийг оролцуулах саналыг ирүүлсэн. Үүнд:

1. POWERCHINA,
2. China CAMC Engineering Co.,Ltd,
3. Shanghai Construction Group.

Уг албан бичгийг үндэслэж Эрчим хүчний яамны Төрийн нарийн бичгийн даргын 2020 оны 11 дүгээр сарын 23-ны өдрийн А/253 дугаар тушаалаар тус төслийн барилга угсралтын ажлын гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулах тендерийг зохион байгуулах үнэлгээний хороо байгуулагдаж “Түлхүүр гардуулах гэрээгээр хэрэгжих Эрдэнэбүрэнгийн 90 МВт-ын суурилагдсан хүчин чадалтай Усан цахилгаан станцын ажлын зураг төсөл боловсруулах, тоног төхөөрөмж нийлүүлэх, барилга угсралтын ажлыг гүйцэтгэж ашиглалтад хүлээлгэн өгөх” тендерийг 2021 оны 01 дүгээр сарын 14-нд зарлаж, урилгыг дээрх 3 компанид хүргүүлсэн.

Тендерт оролцогч China CAMC Engineering Co.,Ltd болон Shanghai Construction Group компаниуд “Ковид-19 цар тахлын улмаас хоёр улсын хил хаагдаж, хөл хорио

тогтоосонтой холбогдуулан төслийн талбартай танилцах, техникийн өгөгдөл цуглуулах боломжгүй болсон, тендерийн материалыг тендерт заасан хугацаанд хүргэхэд бэрхшээлтэй зэрэг асуудлаар тендерийн хугацааг 30 хоногоор сунгах хүсэлтийг үнэлгээний хороонд ирүүлсний дагуу тендер нээх хугацааг 2021 оны 04 дүгээр сарын 22-ны өдөр хүртэл хойшлуулаад байна.

Тендер шалгаруулалтыг 2021 оны 06 дугаар сард багтаан зохион байгуулж, гүйцэтгэгчтэй гэрээ байгуулан усан цахилгаан станцын барилга угсралтын ажлыг эхлүүлэх бөгөөд 2026 оны 07 дугаар сард буюу нийт 61 сарын хугацаанд бүрэн дуусгаж, хүлээн авахаар төлөвлөсөн болно.

Хөрөнгө оруулалтын хувьд Монгол Улсын Засгийн Газрын 2018 оны 05 дугаар сарын 30-ны өдрийн 160 дугаар тогтоолоор “БНХАУ-ын Засгийн газраас Монгол Улсын Засгийн газарт олгох 1 тэрбум ам.долларын хөнгөлттэй зээлийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх төслүүдийн жагсаалтад Эрдэнэбүрэнгийн УЦС барих төслийг оруулж санхүүжилтийн эх үүсвэрийг шийдвэрлэсэн бөгөөд төслийн нийт төсөвт өртөг 288.5 сая ам.доллар болно.

Асуулга 2. Эрдэнэбүрэнгийн усан цахилгаан станцын барилга байгууламжийн бүтээн байгуулалтын ажлыг хийх явцад болон бүрэн ашиглалтад орсны дараа байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөлөл, судалгааны тайланг олон нийтэд ил тод танилцуулах, нөлөөллийн бүсэд орж буй зарим айл өрх, иргэдэд нөхөн олговор олгох чиглэлээр Засгийн газар болон холбогдох байгууллага хэрхэн анхаарч байгаа талаар:

Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.3-т заасны дагуу Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны Ерөнхий шинжээчийн 2019 оны 10 дугаар сарын 23-ны өдрийн 13/7381 дугаартай “Ерөнхий үнэлгээний дүгнэлт хүргүүлэх тухай” албан бичгээр төслийн Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээг хийх шаардлагатай гэж мэдэгдсэн.

Энэхүү дүгнэлтийн дагуу Эрчим хүчний яамны Төрийн нарийн бичгийн даргын 2020 оны 04 дүгээр сарын 14-ний өдрийн А/84 дугаартай тушаалаар Эрдэнэбүрэнгийн усан цахилгаан станц барих төслийн Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээг хийх ажлын гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулах үнэлгээний хороо байгуулагдаж, “Ньюгидро Проект” ХХК болон “ЕНКО” ХХК-ийн түншлэлтэй 2020 оны 08 дугаар сарын 07-ны өдрийн ЭХҮ-004/2020 дугаартай төслийн Байгаль орчин, нийгмийн нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээ (БОНННҮ) хийх ажлын Зөвлөх үйлчилгээний гэрээг байгуулсан.

Монгол Улсын Засгийн газрын 2019 оны 357 дугаар тогтоолоор төсөл хэрэгжих 28000 га газрыг улсын тусгай хэрэгцээнд авахаар шийдвэрлэсэн бөгөөд “Ньюгидро Проект” ХХК болон “ЕНКО” ХХК-ийн түншлэл нь энэхүү газар нутаг болон Хар ус нуур хүртэлх Ховд голын газар нутгийг хамрах хүрээнд БОНННҮ-ний судалгааны ажлыг гүйцэтгэж, тайланг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны Мэргэжлийн зөвлөлийн хурлаар хэлэлцүүлэхээр хүргүүлээд байна.

Тус БОНННҮ-ний тайланд төсөл хэрэгжих явцад үүсч болох сөрөг нөлөөлөл, түүнийг бууруулах арга хэмжээ, төслийн нөлөөллийн бүсэд өртөж буй айл өрхүүдийн

тоо, нүүлгэн шилжүүлэлт, нөхөн олговрын зардал, түүх соёлын дурсгалыг авран хамгаалах судалгааг тусгасан болно.

Түүнчлэн, Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулийн 8.4.8 дахь заалтын дагуу Эрдэнэбүрэнгийн УЦС төслийн хэрэгжилт, явц, ач холбогдол болон БОНННУ – ний урьдчилсан тайлан, төсөл хэрэгжих явцад үүсэж болох сөрөг нөлөөлөл, түүнийг бууруулах арга хэмжээний талаар Баян-Өлгий аймгийн Баяннуур сумын Цэцэгт баг, Баяннуур баг, Шар цэхээ баг, Увс аймгийн Өмнөговь сумын Улиаст баг, Ховд аймгийн Мянгад сумын Чацарганат баг, Гахайт баг, Цагаанбулан баг, Баянхошуу баг, Ховд аймгийн Эрдэнэбүрэн сумын Баянгол багийн нутгийн иргэдийн дунд 2021 оны 3 дугаар сарын 4-14-ний өдрүүдэд нээлттэй хэлэлцүүлгийг зохион байгуулсан.

Мөн Улсын тусгай хэрэгцээнд авсан 28000 га газар нутгаас 9871.1 га газарт шинээр усан сан үүсэх бөгөөд энэхүү газар нутагт амьдарч буй 258 айл өрх төслийн нөлөөлөлд өртөхөөр байгааг тогтоосон. Үүнийг задалбал, Увс аймгийн Өмнөговь сумын нутагт хамаарах 4576 га газар буюу Ховд голын зүүн захаар амьдарч буй 113 өрх, Баян-Өлгий аймгийн Баяннуур сумын нутагт хамаарах 5182.3 га газар буюу Ховд голын баруун захаар амьдарч буй 145 айл, өрх, мөн нийт 74 байрлалд байгаа 192 иж бүрдэл түүх соёлын үл хөдлөх дурсгалыг тус тус нүүлгэн шилжүүлэх судалгаа хийгдсэн болно.

Эрдэнэбүрэнгийн усан цахилгаан станц төслийн Байгаль орчин, нийгмийн нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний тайланг Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулийн дагуу Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны Мэргэжлийн зөвлөлийн хурлаар хэлэлцүүлж эцэслэсний дараа зохих журмын дагуу олон нийтэд танилцуулна.

Түүнчлэн, Эрдэнэбүрэнгийн усан цахилгаан станц төслийн Байгаль орчин, нийгмийн нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний тайланд тусгагдсан айл өрхийг нүүлгэн шилжүүлэх, тэдгээрт нөхөн олговор олгох болон түүх соёлын дурсгалыг нүүлгэн шилжүүлэхэд шаардагдах зардлыг жил бүр Улсын төсөвт суулгаж, төслийг хэрэгжиж эхэлснээс хойш 47 сарын дотор буюу 2025 оны 7 сараас өмнө нүүлгэн шилжүүлэлтийг үе шаттай зохион байгуулан ажиллахаар төлөвлөж байна.

Төслийн хүрээнд голын усыг түр шилжүүлэх, гольдролыг түр өөрчлөх ажлын явцад Байгаль орчин аялал жуулчлалын яам, Усны газар болон усны сав газрын захиргаанаас байнгын хяналт тавьж ажиллах болно.

Асуулга 3. Усны тухай хуульд заасан эрчим хүчний зориулалтаар ус ашиглах талаар тусгасан зарим зохицуулалтыг илүү сайжруулах, ус ашигласны төлбөрийг одоо байгаа 2 хувиас нэмэгдүүлэх, Усан цахилгаан станц байгуулагдах сум, аймгийн иргэд, аж ахуйн нэгжийн эрчим хүчний үнэ тарифыг хямдруулах буюу үндсэн өртгөөр нь тооцон дэмжлэг үзүүлэх, эрх зүйн орчин бүрдүүлэх ямар боломжтой талаар тодорхой хариултыг ирүүлнэ үү.

Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1.1-д “усан цахилгаан станц, усан замын тээвэр, усны амьтан, ургамал өсгөн

үржүүлэх, аялал зугаалга, биеийн тамир зэрэг үйлдвэрлэл, үйлчилгээний зориулалтаар ус, усан орчин ашигласан тохиолдолд тухайн үйлдвэрлэл, үйлчилгээний борлуулалтын орлогын дүнгээс” тооцно гэж, 15 дугаар зүйлийн 15.1 дэх хэсэгт “11. Усан цахилгаан станц, усан замын тээврийн үйлчилгээ эрхлэх” үйлдвэрлэл, үйлчилгээний борлуулалтын орлогын дүнгээс тооцох төлбөрийн хязгаарыг 1-30 хувиар тооцох хуулийн зохицуулалттай байна.

Мөн Монгол Улсын Засгийн газрын 2013 оны 326 дугаар тогтоолоор Усны нөөц ашигласны төлбөрийн хувь хэмжээг баталсан бөгөөд энэхүү тогтоолын хүрээнд Дөргөн усан цахилгаан станц болон Тайширын усан цахилгаан станц нь борлуулалтын орлогын 5 хувийг жил бүр тухайн орон нутгийн татварт төвлөрүүлэн ажилладаг.

Одоо мөрдөгдөж буй хууль, эрх зүйн хүрээнд Эрдэнэбүрэнгийн усан цахилгаан станц нь 2026 онд ашиглалтад орсноор Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай хууль болон Монгол Улсын Засгийн газрын 2013 оны 326 дугаар “Усны нөөц ашигласны төлбөрийн хувь хэмжээ”-г баталсан тогтоолын хүрээнд усны нөөц ашигласны төлбөрийг орон нутгийн татварт төвлөрүүлнэ.

Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1 дэх хэсэгт “11. Усан цахилгаан станц, усан замын тээврийн үйлчилгээ эрхлэх” үйлдвэрлэл, үйлчилгээний борлуулалтын орлогын дүнгээс тооцох төлбөрийн хязгаарыг 1-30 хувиар тооцно” гэж заасны дагуу усны нөөц ашигласны хувь хэмжээг нэмэгдүүлэх боломжтой юм.

Түүнчлэн, Эрдэнэбүрэнгийн усан цахилгаан станц барих төслийг БНХАУ-ын Засгийн газрын хөнгөлөлттэй зээлээр буюу 288.5 сая ам.долларын санхүүжилтээр хэрэгжүүлэх бөгөөд хөрөнгө оруулалтаа 19.5 жилд нөхөх тооцоотой байна.

Эрчим хүчний тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1 дэх хэсэгт заасны дагуу Эрчим хүчний зохицуулах хороо нь төслийн хөрөнгө оруулалт, зээл, зээлийн хүүгийн эргэн төлөлттэй уялдуулан цахилгаан эрчим хүчний үнэ тарифыг тогтоодог бөгөөд усан цахилгаан станц баригдах сум, аймгийн иргэд, аж ахуйн нэгжийн цахилгаан эрчим хүчний үнэ тарифыг бууруулах, үндсэн өртгөөр нь борлуулах тохиолдолд тарифын зөрүүгээс үүсэх хөрөнгийн эх үүсвэрийг нөхөх шаардлага гарах тул энэхүү эх үүсвэрийг тэргүүн ээлжинд шийдвэрлэх шаардлагатай болно.

---oo0oo---